

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Έ Έ

ΚΑΤΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 77658/01)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

19 Ιουλίου 2007

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.*

Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Στρασβούργο, 19 Ιουλίου 2007

- υπογραφή -

/ S. NIELSEN /

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση Έ Έ κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *Πρόεδρος,*

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Ν. ΒΑΛΙĆ,

Α. ΚΟΒΛΕΡ,

Κ. ΗΑΙΙΥΕΥ,

Δ. ΣΠΙΕΛΜΑΝΝ,

Γ. ΜΑΛΙΝΒΕΡΝΙ,

και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, S. NIELSEN.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 28 Ιουνίου 2007.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω
ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 77658/01) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος **È È** («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 12 Νοεμβρίου 2001 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Θεσσαλονίκης Ι. Χορομίδα. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Γ. Σκιάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Μ. Παπίδα, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων διετύπωνε, ειδικότερα, παράπονα όσον αφορά τη διάρκεια μιας διοικητικής διαδικασίας.

4. Με την από 17 Ιουνίου 2004 απόφαση, το Δικαστήριο δέχθηκε εν μέρει την προσφυγή ως παραδεκτή.

5. Τόσο ο προσφεύγων όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 παρ. 1 του Κανονισμού Διαδικασίας).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

6. Με την από 26 Αυγούστου 1991 απόφαση της Διευθύνσεως του Ταχυδρομείου του Γενικού Επιτελείου Στρατού, ο προσφεύγων ορίσθηκε υπεύθυνος διαχειρίσεως επιταγών του Ταχυδρομείου Στρατού Θεσσαλονίκης.

7. Συμφώνως προς την οικεία νομοθεσία (ν. 1810/1988), οι διαχειριστές των δημοσίων υπηρεσιών δικαιούνταν επιδόματος αντισταθμίσεως διαχειριστικών λαθών, υπό την προϋπόθεση ότι διαχειρίζονται αποκλειστικά και κατά πλήρες ωράριο ημερήσιας απασχόλησης χρήματα. Ο νόμος αυτός είχε άμεση εφαρμογή επί του συνόλου των ανηκόντων στο στρατιωτικό ή πολιτικό προσωπικό διαχειριστών του δημοσίου χρήματος, όχι όμως και επί της ολιγομελούς κατηγορίας των υπευθύνων διαχειρίσεως επιταγών του Ταχυδρομείου Στρατού, αποτελούμενης από 15-20 άτομα σε ολόκληρη την Ελλάδα.

8. Στις 31 Δεκεμβρίου 1993, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, ζητώντας να του καταβληθεί το ποσό των

792,37 ευρώ, το οποίο αντιστοιχούσε στο σύνολο των επιδομάτων αντισταθμίσεως διαχειριστικών λαθών, τα οποία το Δημόσιο δεν του είχε καταβάλει για το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου 1991-Δεκεμβρίου 1993.

9. Δικάσιμος ορίσθηκε η 27^η Σεπτεμβρίου 1996, όμως, κατά την ημερομηνία αυτή, η συζήτηση ανεβλήθη για τις 18 Δεκεμβρίου 1996.

10. Στις 31 Μαρτίου 1997, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης δέχθηκε εν μέρει την αγωγή του προσφεύγοντος. Το Διοικητικό Πρωτοδικείο έκρινε ότι έπρεπε το Δημόσιο να καταβάλει στον προσφεύγοντα το ποσό των 658,55 ευρώ εντόκως από της ημερομηνίας καταθέσεως της αγωγής (απόφαση 1215/1997).

11. Στις 14 Αυγούστου 1997, το Δημόσιο κατέθεσε έφεση κατά της αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου. Δικάσιμος ορίσθηκε από τη Γραμματεία του Διοικητικού Εφετείου η 8^η Μαρτίου 2001.

12. Στις 19 Ιουνίου 2001, το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης απέρριψε την έφεση του Δημοσίου (απόφαση 980/2001).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

13. Ο προσφεύγων καταγγέλλει τη διάρκεια της διαδικασίας, η οποία ακολουθήθηκε στην υπόθεσή του. Επικαλείται δε το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει σχετικώς τα εξής :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί δίκαια (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως (...)

14. Το Δικαστήριο υπομνήσκει ότι, στο πλαίσιο της αποφάσεώς του επί του παραδεκτού της προσφυγής, συνεκδίκασε επί της ουσίας την προκαταρκτική ένσταση της Κυβερνήσεως περί ασυμβατότητος *ratione materiae* της παρούσης αιτιάσεως. Κατά την Κυβέρνηση, ο προσφεύγων, με την ιδιότητα του τοποθετημένου στο Ταχυδρομείο Στρατού υπαξιωματικού του ενεργού στρατού, συμμετείχε στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας ακόμα και αν ασκούσε καθήκοντα αμιγώς διοικητικά, εκείνα, δηλαδή, της διαχειρίσεως ταχυδρομικών επιταγών του Στρατού. Η Κυβέρνηση προβάλλει ότι η δημιουργία ταχυδρομικής υπηρεσίας εντός του στρατού, η οποία είναι ανεξάρτητη από τα πολιτικά Ταχυδρομεία, καλύπτει μία ειδική ανάγκη :

εκείνη της διεκπεραιώσεως του στρατιωτικού ταχυδρομείου των υπηρεσιών του στρατού. Ως εκ τούτου, η διανομή της αλληλογραφίας εμπιστευτικού χαρακτήρα ή ακόμα και της αλληλογραφίας η οποία αφορά θέματα εθνικής ασφαλείας, δεν μπορούσε να ανατεθεί παρά σε αξιωματικούς του στρατού, των οποίων τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις είναι, σε πειθαρχικό επίπεδο, αυστηρότερα από εκείνα των πολιτικών υπαλλήλων. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι, συμφώνως προς το γενικό καθεστώς του Ταχυδρομείου Στρατού, οι υπεύθυνοι διαχειρίσεως επιταγών δύνανται επίσης να ασκούν τις αρμοδιότητες του Διευθυντού Ταχυδρομείου Στρατού.

15. Επί της ουσίας, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα εθνικά δικαστήρια απεφάνθησαν εντός ευλόγων προθεσμιών. Περαιτέρω, η Κυβέρνηση αναφέρει ότι ο προσφεύγων δεν επέδειξε επιμέλεια και δεν προσπάθησε να επισπεύσει τη διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

16. Όσον αφορά το παραδεκτό της παρούσης αιτιάσεως, ο προσφεύγων απαντά ότι ήταν υπεύθυνος αποκλειστικώς για τη διαχείριση ταχυδρομικών επιταγών, αρμοδιότητα η οποία σε καμία περίπτωση δεν ανάγεται στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τα ίδια τα εθνικά δικαστήρια ανεγνώρισαν ότι ασκούσε καθήκοντα διαχειριστή αποκλειστικά και κατά πλήρες ωράριο ημερήσιας απασχόλησης. Γι' αυτό, άλλωστε, και του ανεγνώρισαν το δικαίωμα να λάβει το επίδομα αντισταθμίσεως διαχειριστικών λαθών. Σε κάθε περίπτωση, ο προσφεύγων προβάλλει ότι, όσον αφορά τη διεκπεραίωση της αλληλογραφίας, το Ταχυδρομείο Στρατού είναι υπεύθυνο αποκλειστικώς και μόνο για την εσωτερική διανομή της αλληλογραφίας και όχι για την αλληλογραφία με τις πολιτικές υπηρεσίες. Όσον αφορά την αλληλογραφία μεταξύ των υπηρεσιών του στρατού, τα επιχειρήματα της Κυβερνήσεως, τα οποία συνδέονται με τα συμφέροντα προασπίσεως της εθνικής ασφαλείας, δεν είναι έγκυρα αφ' ης στιγμής η κατάσταση αυτή υφίσταται σε εξαιρετικές συνθήκες, όπως σε περίπτωση πολέμου. Τέλος, ο προσφεύγων επισημαίνει ότι η εσωτερική αλληλογραφίας εμπιστευτικού χαρακτήρα είναι αρμοδιότητα άλλης υπηρεσίας, δηλαδή των Διαβιβάσεων.

17. Επί της ουσίας, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η συνολική διάρκεια της διαδικασίας είναι υπερβολική για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

18. Όσον αφορά την ένσταση περί ασυμβατότητος *ratione materiae* της παρούσης αιτιάσεως, το Δικαστήριο υπομνησκει ότι, για να δύναται το διάδικο

Κράτος να επικαλεσθεί ενώπιον του Δικαστηρίου το δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς ενός προσφεύγοντος, ώστε να αποκλεισθεί ο τελευταίος από το δικαίωμα στη δικαστική προστασία, που παρέχει το άρθρο 6 της Συμβάσεως, πρέπει να πληρούνται δύο προϋποθέσεις. Πρώτον, πρέπει το εσωτερικό δίκαιο του ενδιαφερομένου Κράτους να αποκλείει ρητώς την πρόσβαση σε δικαστήριο στους δημοσίους υπαλλήλους οι οποίοι έχουν τοποθετηθεί σε θέση ή ανήκουν σε κατηγορία αντίστοιχη με εκείνη του προσφεύγοντος. Δεύτερον, πρέπει η παρέκκλιση αυτή να συνδέεται με λόγους αντικειμενικούς, οι οποίοι συνδέονται με το συμφέρον του Κράτους (*Vilho Eskelinen κ.λ.π. κατά της Φιλανδίας* [GC], n° 63235/00, παρ. 62, απόφαση της 19^{ης} Απριλίου 2007).

19. Στην παρούσα υπόθεση, είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι ο προσφεύγων είχε πρόσβαση σε δικαστήριο δυνάμει του εθνικού δικαίου. Επομένως, έχει εφαρμογή το άρθρο 6 παρ. 1.

20. Επί της ουσίας, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίδικη διαδικασία άρχισε στις 31 Δεκεμβρίου 1993, ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη της υποθέσεως το Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, και έληξε στις 19 Ιουνίου 2001, ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως 980/2001 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης. Διήρκεσε, επομένως, επτά έτη και πλέον των έξι μηνών για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

21. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, παρ. 43, CEDH 2000-VII).

22. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. *Αθανασιάδης κ.λ.π. κατά της Ελλάδος*, n° 34339/02, απόφαση της 28^{ης} Απριλίου 2005).

23. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το

Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

24. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

25. Ο προσφεύγων ζητά 8.804 ευρώ για την ηθική ζημία την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

27. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη βεβαία ηθική ζημία. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα το ποσό των 6.000 ευρώ, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

28. Ο προσφεύγων ζητά, επίσης, 5.869 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει κάποιο σχετικό τιμολόγιο ή λογαριασμό αμοιβής.

29. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* [GC], n^ο 31107/96, παρ. 54, CEDH 2000-XI).

30. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το περί εξόδων και δικαστικής δαπάνης αίτημα του προσφεύγοντος δεν συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά τα οποία θα επέτρεπαν τον ακριβή υπολογισμό τους. Αρμόζει, επομένως, να απορριφθεί το αίτημα αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

31. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Απορρίπτει* την προκαταρκτική ένσταση της Κυβερνήσεως.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.
3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 6.000 ευρώ (έξι χιλιάδες ευρώ) για ηθική ζημία, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 19 Ιουλίου 2007 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού.

- υπογραφή -

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Αθήνα, 17 Αυγούστου 2007

Η Μεταφράστρια

Μαρία Παν. Παπαδοπούλου